

سرشناسه	: سحاب، عباس، ۱۳۰۰ - ۱۳۷۹.
عنوان و نام پدیدآور	: اطلس شصت سال کار توگرافی (نقشه‌نگاری) آثار قلمی استاد عباس سحاب ۱۳۷۳ - ۱۳۱۳ شمسی / به کوشش و با افزوده غلامرضا سحاب؛ [برای] بنیاد فرهنگی سحاب.
مشخصات نشر	: تهران: دنیای جغرافیای سحاب، ۳۹۷۱.
مشخصات ظاهری	: ۴۸۸ ص: مصور (رنگی)؛ ۲۹×۲۲ س.م.
شابک	: ۴-۱۶-۷۶۶۰-۶۰۰-۹۷۸-۴۰۰۰۰۰۰۰ ریال
وضعیت فهرست نویسی	: فیبا
موضوع	: اطلس‌های ایرانی
موضوع	: Atlases, Iranian
موضوع	: سحاب، عباس، ۱۳۰۰ - ۱۳۷۹.
موضوع	: اطلس‌ها
موضوع	: Atlases
موضوع	: ایران -- نقشه‌ها
موضوع	: Iran -- Maps
شناسه افزوده	: سحاب، غلامرضا، ۱۳۲۷ -، گردآورنده
شناسه افزوده	: بنیاد فرهنگی سحاب
رده بندی کنگره	: ۱۳۹۷ ۵۷ الف ۲۶ س / G2۲۵۵
رده بندی دیویی	: ۹۱۲/۵۵
شماره کتابشناسی ملی	: ۵۵۸۷۳۷۸

اطلس شصت سال کار توگرافی (نقشه‌نگاری) ۱۳۷۳-۱۳۱۳ ش

آثار قلمی استاد عباس سحاب

به کوشش و با افزوده غلامرضا سحاب

مجری طرح و اسکن نقشه‌ها نیما سحاب

طبقه بندی نقشه‌ها مهین طاهری نیا

متن افزوده و ویرایش محتوا حمیرا محب علی

صفحه آرا و امور هنری سعید ناظری

جمع آوری مطالب، نقشه‌ها، تنظیم و حروف نگاری سید مهدی آقا محمد باقر

نقشه و عکس‌ها آرشیو دنیای جغرافیای سحاب، مجموعه استاد جواد صفی نژاد و آرشیو سازمان اسناد و کتابخانه ملی ایران

شمارگان ۵۰۰ جلد

نوبت چاپ چاپ اول - بهمن ماه ۱۳۹۷

چاپ دیجیتال

صحافی جامی

شابک ۴-۱۶-۷۶۶۰-۶۰۰-۹۷۸

قیمت ۴۰۰ هزار تومان

بنیاد فرهنگی سحاب

دنیای جغرافیای سحاب

تمامی حقوق چاپ و نشر برای ناشر و بنیاد فرهنگی سحاب محفوظ است

دفتر تفرش: محله فم، بلوار کمربندی، بنیاد فرهنگی سحاب تلفن: ۰۸۶-۳۶۲۳۶۰۴۰

دفتر تهران: خیابان شریعتی، پل صدر، جنب پستخانه، کوچه کسری، ساختمان سرو، واحد ۲ تلفن: ۰۲۱-۲۶۷۵۰۰۴۶

تهران صندوق پستی: ۴۵۵۷-۱۹۳۹۵ همراه: ۰۹۱۲-۳۸۰۲۴۵۱ و ۰۹۱۲-۱۸۶۴۶۳۳

اینستاگرام: sahabculturalfoundation

کانال تلگرام: @bonyadfarhangisahab

www.sahabculturalfoundation.com

استاد عباس سحاب پدر کارتوگرافی ایران در سن ۴۵ سالگی - نقاشی با قلم فلزی اثر استاد محمد صنعتی

فهرست

- دیباجه / ۹
 استاد عباس سحاب و سبک کارش / ۹ / مکرر
 تولد و کودکی عباس سحاب / ۱۱
 تهران و شکوفایی استعداد های هنری / ۱۲
 نقش پدر در زندگی عباس / ۱۴
 آغاز رسمی کار توگرافی / ۱۵
 ازدواج با دختر اقبال الممالک / ۱۶
 سبکی نو در نقشه نگاری / ۱۷
 نقشه سیاسی، طبیعی و اقتصادی شهرستان اراک (۱۳۲۷ش) / ۱۸
 نام گذاری عکس های هوایی / ۲۰
 نقشه هایی برای آموزش جغرافیا / ۲۱
 نمایشگاه های جغرافیایی، سفرهای علمی، نخستین کره جغرافیایی، دوره نقشه های تاریخی / ۲۲
 اطلس جغرافیا برای آموزش، اطلس های کتابخانه ای و مرجع، اطلس نقشه های تاریخی، اطلس نقشه های جغرافیایی و اسناد تاریخی خلیج فارس، اطلس عمومی افغانستان / ۲۳
 دوره جدید نقشه های شهرها و استان های ایران / ۲۳
 نقشه های موضوعی ایران / ۲۴
 نخستین کره جغرافیایی / ۲۵
 کتابخانه جغرافیایی سحاب / ۲۷
 فعالیت های بین المللی استاد عباس سحاب / ۲۹
 مردانی از جغرافیا که در تاریخ ماندگار شدند / ۳۰
 گزارش استاد عباس سحاب از ICA / ۳۱
 تصاویر سیزدهمین کنفرانس بین المللی ICA / ۳۳
 حضور استاد عباس سحاب و موسسه سحاب در نمایشگاه کتاب تهران / ۳۴
 بازدید رسمی از دانشگاه ها و مراکز علمی و فرهنگی و موسسات جغرافیایی و کارتوگرافی جهان / ۳۵
 سفرهای استاد سحاب، مکاتبات و مراودات علمی و فرهنگی / ۳۶
 نظرات دانشمندان و شخصیت های علمی و فرهنگی پس از درگذشت استاد / ۳۷
- ### نمایشگاه های جغرافیایی
- نخستین نمایشگاه جغرافیایی در تهران / ۳۹
 سومین نمایشگاه جغرافیایی در اصفهان / ۴۳
 نخستین نمایشگاه بین المللی جغرافیایی در دانشگاه تهران و اظهار نظر شخصیت های علمی و فرهنگی / ۴۶
 نمایشگاه اسناد تاریخی و جغرافیایی خلیج فارس / ۵۰
 دومین نمایشگاه بین المللی جغرافیایی در دانشگاه ملی (شهید بهشتی) / ۵۵
- ### مراسم و بزرگداشت ها
- مراسم بزرگداشت و تجلیل از استاد عباس سحاب در سیزدهمین نمایشگاه بین المللی کتاب تهران / ۵۹
 مراسم بزرگداشت استاد عباس سحاب در دفتر مطالعات وزارت امور خارجه / ۶۲
 مراسم بزرگداشت استاد عباس سحاب در دانشگاه تهران / ۶۵
- مراسم بزرگداشت استاد عباس سحاب در انجمن آثار و مفاخر فرهنگی / ۶۹
 استاد عباس سحاب از نگاه دیگران / ۷۲
- ### نقشه های ایران
- نقشه تقسیمات کشوری ایران (۱۳۳۰ش) / ۷۴
 نقشه ایران (۱۳۳۲ش) / ۷۸
 نقشه راه های ایران (۱۳۳۰ش) / ۸۰
 نقشه مصور ایران (۱۳۳۴ش) / ۸۲
 نقشه عمومی و مفصل ایران (۱۳۳۵ش) / ۸۴
 نقشه عمومی و مفصل ایران (۱۳۳۵ش) / ۸۸
 نقشه عمومی و مفصل ایران (۱۳۳۵ش) / ۹۰
 نقشه راه های ایران و جدول مسافت بین شهرها (۱۳۳۸ش) / ۹۳
 نقشه راه های ایران و جدول مسافت بین شهرها (۱۳۳۸ش) / ۹۴
 نقشه طبیعی ایران و تقسیمات جدید کشوری (۱۳۳۸ش) / ۹۵
 نقشه صنایع، کارخانجات، هنرهای زیبا و کارهای دستی ایران (۱۳۴۴ش) / ۹۶
 نقشه تقسیمات کشوری ایران (۱۳۴۰ش) / ۹۷
 نقشه آموزشی، طبیعی، سیاسی و اقتصادی ایران (۱۳۴۰ش) / ۹۸
 نقشه آموزشی طبیعی، سیاسی و اقتصادی ایران / ۹۹
 نقشه طبیعی و نمودار ارتفاعات ایران و جمهوری عراق (۱۳۴۱ش) / ۱۰۰
 نقشه طبقه بندی خاک های ایران (۱۳۴۱ش) / ۱۰۱
 نقشه فرآورده های کشاورزی ایران (۱۳۴۱ش) / ۱۰۲
 نقشه منابع و ذخایر معدنی ایران (۱۳۴۱ش) / ۱۰۳
 نقشه ایران تقسیمات کشوری (۱۳۴۱ش) / ۱۰۴
 نقشه راه های ایران و خاورمیانه (۱۳۴۲ش) / ۱۰۵
 نقشه طبیعی، سیاسی و اقتصادی ایران (۱۳۴۳ش) / ۱۰۸
 نقشه راه های ایران به همراه جدول مسافت بین شهرها (۱۳۴۵ش) / ۱۰۹
 نقشه راه های ایران - دورو (۱۳۴۶ش) / ۱۱۰
 نقشه راه های ایران - نقشه مراکز استان ها (۱۳۴۷ش) / ۱۱۲
 نقشه سیاسی، طبیعی، خطوط ارتباطی و فواصل راه های جمهوری اسلامی ایران (بعد از سال ۱۳۵۷ش) / ۱۱۴
 نقشه دام پروری، مرغداری و ... (۱۳۴۸ش) / ۱۱۵
 نقشه راه های ایران (۱۳۴۷ش) / ۱۱۶
 نقشه گروه بندی رستنی های ایران (۱۳۴۸ش) / ۱۱۷
 نقشه فیزیوگرافی و تقسیمات طبیعی ایران (۱۳۴۸ش) / ۱۱۸
 نقشه آب های داخلی و رودخانه های ایران (۱۳۴۸ش) / ۱۱۹
 نقشه راه های ایران، شوسه - راه آهن - هوایی و دریایی (۱۳۴۸ش) / ۱۲۰
 نقشه آموزشی، طبیعی، سیاسی، مردم شناسی و پراکندگی جانوری ایران (۱۳۵۰ش) / ۱۲۱
 نقشه خطوط راه آهن و نام و فاصله ایستگاه ها (۱۳۵۴ش) / ۱۲۲
 نخستین نقشه برجسته نمای جمهوری اسلامی ایران (۱۳۵۷ و ۵۸ش) / ۱۲۴
 نقشه راه های ایران به سفارش وزارت راه و ترابری (۱۳۶۰ش) / ۱۲۵
 نقشه مردم شناسی ایران (۱۳۶۲ش) / ۱۲۶

- نقشه زندگی جانوری ایران (۱۳۶۲ش) / ۱۲۷
- نقشه کشاورزی و دام پروری ایران (۱۳۶۲ش) / ۱۲۸
- نقشه برجسته نمای ایران؛ تهران - شمال (۱۳۶۸ش) / ۱۲۹
- نقشه راه های جمهوری اسلامی (۱۳۶۴ش) / ۱۳۰
- نقشه راهنمای سیاحتی جمهوری اسلامی ایران به سفارش وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی ایران (۱۳۷۲ش) / ۱۳۱
- نقشه آموزشی ایران و خاورمیانه (۱۳۷۳ش) / ۱۳۳
- نقشه کشتیرانی جمهوری اسلامی ایران (۱۳۷۳ش) / ۱۳۴
- نقشه آب و هوای ایران (۱۳۷۳ش) / ۱۳۵
- نقشه تقسیمات کشوری - اوضاع طبیعی و خطوط ارتباطی جمهوری اسلامی ایران (۱۳۸۱ش) / ۱۳۶
- نقشه راه های جمهوری اسلامی ایران به صورت برجسته نما (۱۳۸۳) / ۱۳۷
- نقشه تقسیمات کشوری، اوضاع طبیعی و خطوط ارتباطی جمهوری اسلامی ایران (۱۳۸۴ش) / ۱۳۸

دوره نقشه های تاریخی ایران

- دوره نقشه های تاریخی ایران / ۱۴۰
- نقشه جغرافیایی شاهنامه فردوسی / ۱۴۲
- طرح و تنظیم و چاپ دوره نقشه های تاریخی (بین سال های ۱۳۵۱ تا ۱۳۵۷ش) / ۱۴۳
- نقشه ایران در زمان هخامنشیان / ۱۴۴
- نقشه تاریخی خط سیر لشکر کشی اسکندر مقدونی / ۱۴۵
- نقشه ایران در زمان اشکانیان / ۱۴۶
- نقشه ایران در زمان ساسانیان / ۱۴۷
- نقشه ظهور اسلام و پیشرفت آن / ۱۴۸
- نقشه ایران در زمان طاهریان، صفاریان، علویان و سامانیان / ۱۴۹
- نقشه ایران در زمان زیاریان، آل بویه و غزنویان / ۱۵۰
- نقشه ایران در زمان سلجوقیان / ۱۵۱
- نقشه خوارزمشاهیان و حکومت های محلی و همجوار ایران و حمله مغول / ۱۵۲
- نقشه ایران در زمان دولت ایلخانیان (حکومت هلاکو و جانشینان او) / ۱۵۳
- نقشه ایران در زمان تیموریان / ۱۵۴
- نقشه ایران در زمان جانشینان تیمور، قره قویونلو و آق قویونلو / ۱۵۵
- نقشه ایران در زمان حکومت صفویه / ۱۵۶
- نقشه ایران در زمان نادر شاه افشار / ۱۵۷
- نقشه ایران در زمان جانشینان نادر، زندیه و ابدالیه (درانی) / ۱۵۸

نقشه های تهران

- نقشه تهران و اطراف / ۱۶۰
- نقشه تهران (۱۳۳۳ش) / ۱۶۴
- نقشه تهران (۱۳۳۶ش) / ۱۶۸
- اولین نقشه توریستی تهران (۱۳۳۴ش) / ۱۶۹
- نقشه جدید و مفصل شهر تهران (۱۳۳۶ش) / ۱۷۰
- نقشه شهر تهران (۱۳۳۷ش) / ۱۷۲
- نقشه شهر تهران (۱۳۴۲ش) / ۱۷۴
- نقشه شمال تهران / ۱۷۶
- نقشه مرکز تهران / ۱۷۸
- نقشه جنوب تهران / ۱۸۰
- نقشه راهنمای شهرستانهای تهران، شمیران، ری، دماوند و کرج (۱۳۴۰ش) / ۱۸۲
- نقشه تهران (۱۳۴۲ش) / ۱۸۵
- نقشه مرکز تهران متن انگلیسی (۱۳۳۸ش) / ۱۸۶
- نقشه تهران و اطراف (۱۳۴۶ش) / ۱۸۸
- نقشه تهران و حومه شامل دربند، ری و مهرآباد (۱۳۴۶ش) / ۱۸۹
- نقشه راهنمای تهران؛ شمیرانات، نارمک، ... (۱۳۴۶ش) / ۱۹۰
- نقشه شمیران و قسمت شمال تهران / ۱۹۲
- نقشه توریستی تهران (۱۳۵۵ش) / ۱۹۴
- نقشه تهران و اطراف شامل مسیرهای کوهنوردی (۱۳۵۵ش) / ۱۹۶
- نقشه راهنمای تهران بزرگ (۱۳۵۴ش) / ۱۹۷
- نقشه راهنمای گردشگری شهر تهران (۱۳۵۴ش) / ۱۹۹
- نقشه راهنمای شهر تهران (۱۳۵۶ش) / ۲۰۱
- نقشه راهنمای شهر تهران (۱۳۵۶ش) / ۲۰۳
- نخستین نقشه برجسته نمای تهران - شمال / ۲۰۵
- نقشه راهنمای گردشگری شهر تهران (۱۳۷۲ش) / ۲۰۷
- نقشه راهنمای خطوط اتوبوسرانی (۱۳۷۵ش) / ۲۱۱
- نقشه تهران منطقه ای، مناطق ۲۲ گانه تهران (۱۳۸۳ش) / ۲۱۲
- نقشه راههای گردشگری تهران / ۲۱۴
- نقشه کشورهای افغانستان (۱۳۳۹ش) / ۲۱۶
- نقشه راهنمای جمهوری اندونزی به سفارش سفارت اندونزی در تهران (۱۳۴۲ش) / ۲۱۷
- نقشه ایالات متحده آمریکا (۱۳۴۰ش) / ۲۱۸
- نقشه شبه جزیره ایبری اسپانیا و پرتغال / ۲۲۰
- نقشه استان بحرین (۱۳۴۱ش) / ۲۲۲
- نقشه پاکستان سیاسی و طبیعی (۱۳۳۸ش) / ۲۲۳
- نقشه راه های ترکیه (۱۳۳۹ش) / ۲۲۴
- نقشه جزیره رودس (۱۳۴۱ش) / ۲۲۵
- نقشه راه های عراق (۱۳۳۹ش) / ۲۲۶
- نقشه کشور عراق و بغداد (۱۳۵۰ش) / ۲۲۷
- نقشه عربستان سعودی (۱۳۴۱ش) / ۲۲۸
- نقشه کشور کویت (۱۳۴۴ش) / ۲۲۹
- نقشه گردشگری کشور آلمان (۱۳۸۴ش) / ۲۳۰
- نقشه کشورهای مستقل مشترک المنافع (شوروی سابق - ۱۳۷۰ش) / ۲۳۲
- نقشه فلسطین متن فارسی (۱۳۷۷ش) / ۲۳۳
- نقشه فلسطین متن انگلیسی (۱۳۷۷ش) / ۲۳۵
- نقشه راهنمای قدس (بیت المقدس) و حرم شریف (۱۳۶۲ش) / ۲۳۷
- نقشه راهنمای جمهوری قبرس (۱۳۳۸ش) / ۲۳۸
- نقشه گردشگری کشور قبرس متن انگلیسی و فارسی (۱۳۸۳ش) / ۲۴۰
- نقشه های آذربایجان شرقی و غربی و شهرهای آنها**
- نقشه مفصل استانهای آذربایجان خاوری و باختری (۱۳۴۳ش) / ۲۴۲
- نقشه آذربایجان بصورت اوزالید (۱۳۳۲ش) / ۲۴۴
- نقشه راهنمای شهر تبریز (۱۳۳۹ش) / ۲۴۷
- نقشه راهنمای شهر تبریز (۱۳۵۰ش) / ۲۴۸
- نخستین نقشه برجسته نمای آذربایجان (۱۳۶۳ش) / ۲۵۱

نقشه راهنمای شهر رضاییه (۱۳۳۹ش) / ۲۵۴

نقشه رضاییه (۱۳۴۹ش) / ۲۵۵

نقشه استان آذربایجان غربی و شهرهای اطراف (۱۳۴۹ش) / ۲۵۶

نقشه راهنمای استان آذربایجان غربی (۱۳۴۵ش) / ۲۵۷

نقشه آذربایجان و شهر ارومیه (۱۳۴۵ش) / ۲۵۹

نقشه های استان اصفهان و شهرهای آن

نقشه کامل استان اصفهان (۱۳۳۲ش) / ۲۶۰

نقشه شهر اصفهان (۱۳۴۰ش) / ۲۶۵

نقشه شهر اصفهان (۱۳۳۸ش) / ۲۶۶

نقشه شهر اصفهان (۱۳۳۸ش) / ۲۶۷

نقشه راهنمای شهر (۱۳۴۲ش) / ۲۶۸

نقشه راهنمای اصفهان (۱۳۴۳ش) / ۲۶۹

نقشه راهنمای شهر و استان اصفهان (۱۳۵۵ش) / ۲۷۱

پشت نقشه راهنمای شهر و استان اصفهان (۱۳۴۶ش) / ۲۷۲

نقشه راهنمای شهر اصفهان / ۲۷۳

نقشه استان بوشهر

نقشه راهنمای بوشهر (۱۳۵۳ش) / ۲۷۵

نقشه استان چهارمحال و بختیاری

نقشه راهنمای فرمانداری کل چهارمحال و بختیاری (۱۳۵۶ش) / ۲۷۶

نقشه های استان خراسان و شهرهای آن

نقشه راهنمای شهر مشهد (۱۳۳۹ش) / ۲۷۸

نقشه راهنمای شهر مشهد و اطراف (۱۳۳۹ش) / ۲۸۰

نقشه مفصل شهرستان های بیرجند و قاینات (۱۳۳۹ش) / ۲۸۱

نقشه مفصل شهرستان های تربت حیدریه و گناباد (۱۳۳۸ش) / ۲۸۲

نقشه راهنمای شهر مشهد (۱۳۴۲ش) / ۲۸۳

نقشه راه های استان خراسان (۱۳۴۶ش) / ۲۸۴

نقشه راهنمای شهر مشهد (۱۳۴۶ش) / ۲۸۶

نقشه راهنمای شهر بجنورد (۱۳۵۴ش) / ۲۸۸

نقشه راهنمای شهر مشهد (۱۳۵۵ش) / ۲۸۹

نقشه شهر سبزوار (۱۳۵۵ش) / ۲۹۱

نقشه راهنمای شهر مشهد (۱۳۵۵ش) / ۲۹۲

نقشه راهنمای شهر مشهد (۱۳۵۸ش) / ۲۹۴

نقشه راهنمای شهر نیشابور (۱۳۷۴ش) / ۲۹۵

نقشه های استان خوزستان و شهرهای آن

نقشه راهنمای شهر آبادان (۱۳۳۸ش) / ۲۹۷

نقشه راهنمای شهر اهواز (۱۳۴۰ش) / ۲۹۹

نقشه راهنمای شهر خرمشهر (۱۳۳۸ش) / ۳۰۰

نقشه مفصل شهرستان های اهواز، دزفول، مسجد سلیمان، شوشتر، دشت

میشان و رامهرمز (۱۳۴۰ش) / ۳۰۲

نقشه استان خوزستان (۱۳۴۷ش) / ۳۰۴

نقشه آبادان (۱۳۵۷ش) / ۳۰۶

نقشه راهنمای مرز ایران و عراق (۱۳۶۲ش) / ۳۰۷

نقشه اقتصادی، اجتماعی، سیاسی و جاذبه های سرمایه گذاری استان خوزستان،

شهر و شهرستان دزفول (۱۳۷۳ش) / ۳۰۸

نقشه اقتصادی، اجتماعی، سیاسی و جاذبه های سرمایه گذاری استان خوزستان،

شهر و شهرستان مسجد سلیمان (۱۳۷۳ش) / ۳۱۰

نقشه اقتصادی، اجتماعی، سیاسی و جاذبه های سرمایه گذاری استان خوزستان

شهر و شهرستان ایذه (۱۳۷۳ش) / ۳۱۲

نقشه ماهواره ای شمال خلیج فارس (۱۳۷۳ش) / ۳۱۴

نقشه استان زنجان و شهرهای آن

نقشه استان زنجان / ۳۱۵

نقشه شهر زنجان (۱۳۴۴ش) / ۳۱۶

نقشه برجسته نما استان زنجان / ۳۱۷

نقشه استان سمنان

نقشه راهنمای سمنان (۱۳۵۵ش) / ۳۱۸

نقشه های استان سیستان و بلوچستان و شهرهای آن

نقشه کامل و مفصل سیستان / ۳۲۰

نقشه مفصل شهرستان ایرانشهر (۱۳۳۸ش) / ۳۲۱

نقشه راهنمای شهر زاهدان (۱۳۶۰ش) / ۳۲۲

نقشه استان سیستان و بلوچستان و شهر زاهدان (۱۳۶۲ش) / ۳۲۳

نقشه های استان فارس و شهرهای آن

نقشه راهنمای شهر شیراز (۱۳۳۹ش) / ۳۲۶

نقشه شهر شیراز (۱۳۳۹ش) / ۳۲۸

نقشه شهر شیراز (۱۳۳۸ش) / ۳۲۹

نقشه راهنمای شیراز و اطراف (۱۳۴۰ش) / ۳۳۱

نقشه شهر شیراز (۱۳۴۲ش) / ۳۳۲

نقشه راهنمای شهر شیراز (۱۳۴۲ش) / ۳۳۴

نقشه راهنمای استان فارس (۱۳۵۵ش) / ۳۳۵

نقشه راهنمای شهر شیراز (۱۳۶۲ش) / ۳۳۷

نقشه راهنمای شهر شیراز (۱۳۴۶ش) / ۳۳۹

نقشه استان قم

نقشه راهنمای شهر قم (۱۳۴۹ش) / ۳۴۰

نقشه های استان کرمان و شهرهای آن

نقشه راهنمای شهر کرمان (۱۳۳۹ش) / ۳۴۲

نقشه راهنمای شهر رفسنجان / ۳۴۳

نقشه راهنمای استان کرمان (۱۳۵۶ش) / ۳۴۵

نقشه های استان کرمانشاه و شهرهای آن

نقشه مفصل شهرستان کرمانشاه (۱۳۳۸ش) / ۳۴۷

نقشه راهنمای کرمانشاه (۱۳۳۹ش) / ۳۴۸

نقشه راهنمای استان کرمانشاه (۱۳۵۵ش) / ۳۴۹

نقشه راهنمای کرمانشاه (۱۳۵۵ش) / ۳۵۰

نقشه استان کرمانشاهان و شهرهای پاوه، کنگاور و ... (۱۳۵۵ش) / ۳۵۱

نقشه راهنمای استان باختران (۱۳۵۷ش) / ۳۵۲

نقشه شهرستان باخران و اطراف (۱۳۵۷ش) / ۳۵۳

نقشه کرمانشاه (۱۳۵۸ش) / ۳۵۴

نقشه استان و شهر کرمانشاه (۱۳۷۴ش) / ۳۵۶

نقشه های استان گیلان و شهرهای آن

نقشه راهنمای شهر رشت (۱۳۳۹ش) / ۳۵۸

نقشه راهنمای استان گیلان به همراه شهرهای رشت و بندر پهلوی (بندرانزلی) (۱۳۴۶ش) / ۳۶۰

نقشه مفصل شهرهای شهسوارو نوشهر (۱۳۳۲ش) / ۳۶۴

نقشه استان مازندران و شهرهای آن

نقشه مفصل شهرستانهای گرگان و گنبد کاوس (۱۳۴۵ش) / ۳۶۶

نقشه استان مازندران و گرگان (۱۳۴۵ش) / ۳۶۸

پشت نقشه شامل شهرهای استان مازندران / ۳۶۹

نقشه های استان مرکزی و شهرهای آن

نقشه راهنمای استان مرکزی (۱۳۴۹ش) / ۳۷۰

نقشه مفصل شهرستانهای قم و محلات (۱۳۳۸ش) / ۳۷۴

نقشه مفصل شهرهای اراک و تفرش (۱۳۴۰ش) / ۳۷۶

نقشه های استان هرمزگان و شهرهای آن

نقشه بندار و جزایر خلیج فارس و دریای عمان (۱۳۴۷ش) / ۳۷۸

نقشه راهنمای استان هرمزگان به همراه بندر عباس، بندر لنگه و میناب (۱۳۵۵ش) / ۳۸۰

نقشه بندر عباس (۱۳۶۴ش) / ۳۸۱

نقشه استان هرمزگان / ۳۸۲

نقشه راهنمای جزیره کیش (۱۳۷۶ش) / ۳۸۳

نقشه های استان همدان و شهرهای آن

نقشه راهنمای شهر همدان (۱۳۳۹ش) / ۳۸۵

نقشه مفصل شهرستان های ملایر، نهاوند و تویسرکان (۱۳۳۸ش) / ۳۸۶

نقشه راهنمای استان همدان و شهرهای تویسرکان، ملایر، نهاوند و

اسداباد (۱۳۵۰ش) / ۳۸۷

نقشه های استان یزد و شهرهای آن

نقشه شهر یزد (۱۳۵۵ش) / ۳۸۹

نقشه راهنمای استان یزد (۱۳۶۲ش) / ۳۹۰

نقشه های آموزشی ایران و جهان

نقشه آموزشی، طبیعی و سیاسی آسیا / ۳۹۲

نقشه آموزشی، طبیعی و سیاسی آمریکای شمالی و مرکزی (۱۳۳۹ش) / ۳۹۳

نقشه مفصل جزایر اقیانوس کبیر (۱۳۴۳ش) / ۳۹۴

نقشه آموزشی، طبیعی و سیاسی اروپا (۱۳۳۹ش) / ۳۹۶

نقشه آموزشی، طبیعی و سیاسی آمریکای جنوبی (۱۳۴۱ش) / ۳۹۷

نقشه آموزشی، طبیعی، سیاسی و مصور آفریقا / ۳۹۸

نقشه جهان نما (۱۳۴۱ش) / ۳۹۹

نقشه جهان نما (۱۳۴۴ش) / ۴۰۰

نقشه جهان نما (۱۳۴۰ش) / ۴۰۲

نقشه آفریقا (۱۳۴۲ش) / ۴۰۳

نقشه اقتصادی آمریکا جنوبی (۱۳۴۲ش) / ۴۰۴

نقشه آمریکای جنوبی رستنی ها (۱۳۴۲ش) / ۴۰۵

نقشه اقتصادی آفریقا - کشاورزی، دامپروری، صید ماهی، حیوانات دریایی، منابع و

ذخایر معدنی، صنایع و کارخانجات (۱۳۴۹ش) / ۴۰۶

نقشه آسیا / ۴۰۷

نقشه اقتصادی آسیا (۱۳۴۴ش) / ۴۰۸

نقشه اقتصادی اروپا (۱۳۴۳ش) / ۴۱۰

نقشه رستنیها اروپا (۱۳۴۳ش) / ۴۱۲

نقشه اقتصادی استرالیا و آسیای جنوب خاوری (۱۳۴۵ش) / ۴۱۴

نقشه آمریکای شمالی و مرکزی (۱۳۴۵ش) / ۴۱۵

نقشه اقتصادی آمریکا شمالی و مرکزی / ۴۱۶

نقشه بزرگ طبیعی و سیاسی جهان / ۴۱۸

مردانی از جغرافیا که در تاریخ ماندگار شدند / ۴۲۰

نقشه برجسته نمای جهان و آسیا کار مشترک سحاب و ونشو آلمان (۱۳۶۰ش) / ۴۲۱

نقشه های برجسته نمای قاره های جهان کار مشترک سحاب و ونشو

آلمان (۱۳۶۰ش) / ۴۲۲

قسمتی از نقشه برجسته نمای اروپا کار مشترک سحاب و ونشو آلمان / ۴۲۴

اروپا اقتصادی / ۴۲۵

نقشه سیاسی آسیا (۱۳۸۲ش) / ۴۲۶

اروپا طبیعی، سیاسی و اقتصادی / ۴۲۷

اطلس های جغرافیایی

نخستین اطلس جغرافیا / ۴۲۸

نقشه ای از نخستین اطلس جغرافیا / ۴۲۹

نقشه طبیعی اقیانوسیه در نخستین اطلس جغرافیا / ۴۳۰

گزیده ای از مقدمه اطلس جهان در عصر فضا / ۴۳۱

اطلس نوآموز (۱۳۴۵ش) / ۴۳۳

فهرست مندرجات اطلس دانش آموز / ۴۳۴

پرچم کشورهای جهان / ۴۳۵

اطلس خلیج فارس و یادداشت دکتر گنجی بر آن / ۴۳۶

بخشی از پیش گفتار اطلس افغانستان به قلم استاد عباس سحاب / ۴۴۱

نقشه تقسیمات اداری، کارخانه ها و خطوط ارتباطی افغانستان / ۴۴۲

قسمتی از نقشه اقتصادی افغانستان / ۴۴۳

اطلس نقشه های تاریخی ایران / ۴۴۵

اطلس مصور ایران و جهان / ۴۴۸

اطلس خلیج فارس / ۴۵۰

اطلس گویا و گنگ ایران و جهان / ۴۵۳

یادی از گذشته / ۴۵۴

فرزندان و نوادگان استاد عباس سحاب / ۴۵۸

نقاشی و طراحی آثار تاریخی / ۴۶۱

طراحی جلد اطلس ها و نقشه ها / ۴۶۴

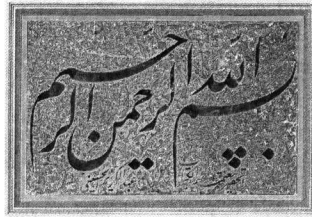
طراحی نقشه کوههای ایران / ۴۶۵

طراحی نقشه کوههای قاره اروپا / ۴۶۶

روش ترسیم، تصحیح، ترجمه و استخراج اسامی / ۴۶۸

وسایل و لوازم کاری کارتوگرافی سنتی / ۴۷۶

نمایه / ۴۷۹

دیباچه

زمانی نه چندان دور در سختی و سنگینی لذت بخش پرداختن به انتشار کتاب تاریخ خجسته، یکی از آثار پدر بزرگ دانشمندم، زنده یاد ابوالقاسم سحاب، حس کردم که رسالتی دیگر را بر عهده دارم. رسالت معرفی جامع و کاملی از آثار پدرم؛ به شکلی که حق مطلب به درستی ادا شود و حرفی نگفته باقی نماند.

شکل های مختلفی از این معرفی را تجربه کردم و به پرداختن به شکل نهایی از آن اندیشیدم.

از ساخت فیلم تا برپایی نمایشگاه و از نمایشگاه تا احداث موزه و از موزه تا انتشار نشریه و ویژه نامه و ... و... اما هیچ یک به اندازه گردآوری تمامی این آثار در کتابی نفیس در قالب یک اطلس کارتوگرافی برایم جذاب تر نبود.

کتاب، تمام زندگی من است، خواندن و نوشتن و دلبستن به سطرها و کلمات و حروف. چه زمانی که می خوانم و چه روزهایی که می نویسم و چه سال هایی که پژوهش کرده ام و چه ساعت هایی از عمرم که در چاپخانه با آن مانوس بوده ام. اطلس هم دلبستگی پدر بود. دلبستگی مردی که دنیایش در کاغذ و قلم کارتوگرافی و جوهر و رنگ و نقاشی خلاصه می شد و وقتی شروع می کرد آنقدر ترسیم و طراحی می کرد که سرانجام کارش می شد نقشه ها و یا اطلسی جامع از موضوعی خاص و از قضا شاهکاری بود در کارتوگرافی و هنر، که تحسین صاحب نظران را بر می انگیخت.

خانواده هم که همواره برایم جایگاهی ویژه داشت. این دینی بود که بر گردن داشتم و مسوولیتی که نه تنها در برابر گذشته خانواده و آینده آن؛ بلکه در برابر آینده این سرزمین حس می کردم و می بایست آن را به سرانجامی نیک برسانم. ماحصل این حس و این اندیشه کتابی شد در دستان شما. نقشی از تاریخ کارتوگرافی ایران و رسمی برای آیندگان و ماخذی برای پژوهشگران.

کتاب «شصت سال کارتوگرافی» به واقع «میراث خانوادگی سحاب» است. میراثی که از زنده یاد پدر بزرگوام به دست ما رسید و از ما به فرزندان منتقل شده است. شصت سال کارتوگرافی تنها یک کتاب نیست. حاصل تمامی عمر پدرم، لحظه های حضور مادرم در کنار پدر و تمامی عمر فرزندان خانواده از تولد تا کنون است و من می بایست این زندگی درخشان، زنده و پویا را روزی و روزگاری در مجموعه ای گردآوری می کردم تا شرحی باشد بر آنچه که بر سرنوشت علمی و فرهنگی پدرم و تمامی اعضا این خانواده گذشته است.

این کتاب، برگ به برگ و ورق به ورق گویای خودش است و نیازی به تکرار و تاکید و ایما و اشاره به محتویات آن در این چند سطر دیباچه ای که از نظر تان می گذرد، نخواهد داشت.

غلامرضا سحاب

استاد عباس سحاب و سبک کارش

کتاب حاضر مختصری از شرح حال و کارهای پدرم می باشد که بعد از کتاب تاریخ خجسته استاد ابوالقاسم سحاب که در سال ۹۴ به اتمام رسید به دنبال جمع آوری آثار و نقشه های پدرم بودم تعدادی از آثار او را در جای خاصی در کشوی منزل نگهداری می کردم وقتی نگاه کردم متوجه کمبود بسیاری از نقشه ها و آثار او شدم کتاب تاریخ خجسته تقریباً کامل بود که بیشتر کتاب ها و آثار پدر بزرگ را داشتم در همان صندوق معروف که شرح آن در مقدمه تاریخ خجسته آمده ولی در مورد نقشه های پدر و یک عمر کارهای مداوم، آثار قلمی که خلق کرده بودند و آن قسمتی که با همکارانش به نقش و ترسیم کارتوگرافی در آورده بود، در آن سالها تصور نمی کردم یک روزی پدر نباشد و کارهایش را نداشته باشم، از سال ۱۳۹۴ شروع کردم به جستجو از کسانی که شاید نقشه های پدر را در اختیار داشته

باشند تا کتاب فروشی های کتاب های دست دوم جلوی دانشگاه و از مکانهای رسمی مثل کتابخانه ملی و کتابخانه مجلس و بزرگانی همچون دکتر جواد صفی نژاد.

دسته بندی کارها: در مرحله اول آثار مختصری که به صورت نقاشی کار کرده بودن و فقط یک نسخه از آن وجود داشت مثل نقشه شهرستان اراک و تفرش و یا تابلوهای نقاشی (۱۳۲۷ شمسی) مرحله دوم نقشه های ترسیمی در سال های ۱۳۲۸ تا ۱۳۳۵ که اغلب آنها به صورت اوزالید تکثیر می شد و بسیار کمیاب بود و اگر مقابل نور می گرفتند پاک می شد ولی آنهایی که من داشتم کیفیت خوبی داشت ولی چندتایی از نقشه های اوزالیدی کاملاً از بین رفته بود.

گروه دوم نقشه های سیاه و سفیدی بود که با دست رنگ آمیزی می شد مثل نقشه ایران که نمونه آن را در کتاب

آورده ام این نقشه ها به صورت تک رنگ چاپ می شد و هر نسخه آن با دست رنگ آمیزی می کردند که خارجی ها آن را هندکالر می گویند. از سالهای ۱۳۳۶ به بعد تعداد و تنوع نقشه ها زیاد بود یعنی از سن ۳۵ تا ۴۵ سالگی پدر که به صورت خارق العاده ای کار کرده بودند و اغلب تاریخ نقشه ها گواه این مطلب است. در آن زمان پدر عاشقانه برای تهیه نقشه ها کار می کرد ساعت کاری وجود نداشت برای پدر شب و روز معنای واقعی زمان را نشان نمی داد. عشق و اشتیاق پدر و آتشی که در دل داشت هیچ مانعی را در مقابل خود نمی دید ما وقتی ۱۲ یا ۱۳ ساله بودیم در کنار پدر شاهد و ناظر چنین وجد و نشاطی در وجود او بودیم. خلاصه، پدر را هر کسی می دید می گفت یک بغل نقشه همراه داشت و هر جا می رفت آنها را باز می کرد که دوباره مشغول شود. اغلب غذا و میوه ای که برای او می آوردند زیر

نقشه ها گم می شدند و یادش می رفت که آن را میبل کند.

سبک کار

مجموعه ای از کارهای اولیه پدر در زمینه نقاشی و آثار تاریخی ایران و تصاویری از حیوانات با سبک خودش که ترکیبی از تذهیب در حاشیه با گلهای الوان بوده است به صورت آبرنگ کار شده این روش کار بعدها بر پیشانی نقشه ها شکل جذاب تری به خود می گیرد در دهه ۳۰ بعد از کار روی نقشه های تهران و سپس ایران پدر به دنبال نقشه مناطق و استانها می رود اغلب برای تکمیل نقشه ها به محل مراجعه می کند و عشق به زندگی روستایی که در او تفرش را به خاطر می آورد باعث می شود توجه به زندگی محلی روستاییان و کارهای کشاورزی و صنایع دستی را در نقشه ها نشان دهد و آن را به تصویر بکشد، نگاه کنید به نقشه اصفهان و اطراف

در نقشه‌ها همه چیز را در نظر دارد از اتومبیل آن زمان گرفته تا مردی که از زمین چغندر را به زحمت در می‌آورد و دارقالی و زندگی روستایی سحاب در حال تجربه اندوزی است یک میز کوچک یک قلم حاشور و یک کاغذ کالک ابزار کارش است وقتی از سفر برمی‌گردد یادداشتها و اتودهای خود را جمع و جور می‌کند و کنار هم قرار می‌دهد و شروع به خلق اثری می‌کند که امروز دارای سبک خاصی است که در جهان به نام او می‌شناسند مثلا در نقشه رشت آن چه در زندگی روزمره اهالی آن منطقه است به تصویر درآورده دختری که با لباس محلی گیلانی ایستاده و مردی که تله‌ای برای شکار ساخته و درختان تنومند گردو فروشنده ماهی با سبدهایی که

بر شانه گذاشته و قایق کوچک ماهیگیری و نیلوفر آبی و خانه روستایی و مرغ و خروس و در حاشیه نقشه‌ها سمبل شهر که ماهی و گل آفتابگردان می‌باشد ترسیم نموده

در نقشه خرمشهر کشتی‌هایی که در کنار اسکله پهلو گرفته اند و کشتی‌های بخار و کشتی‌های بادبانی و آن طرف تر مردی که در کنار شترها ایستاده و در زیر چادر در بیابان زندگی می‌کند و نخل خرما و پری دریایی

پدر برای تکمیل نقشه‌ها هر روز چیز تازه‌ای به آن اضافه می‌کرد می‌خواست آن چه را که پیدا می‌کند به بیننده نشان دهد و او هم در لذت دیدن نقشه‌ها با او شریک شود در نقشه‌ها در واقع زندگی افراد محلی و کارهای دستی و طرز زندگی اهالی مستندی است از

زندگی آنان در آن زمان و آن دیار، موضوعات مورد نظرش را با چنان دقت و ظرافتی ارائه می‌نمود که بیننده چیزهای تازه‌ای را در آن پیدا می‌کرد.

در نقشه تهران هر آنچه جالب بود به صورت تصویری در محل خودش قرار می‌داد مثلا در خیابان فردوسی کنار بانک ملی تصویر سکه و در کنار رستورانها قاشق و چنگال و در محل اداره ژاندارمری و در پادگان سربازها و خوابگاه آنان و در کنار محل انسیتو پاستور علامت میکروسکوپ و در محل دانشگاه تهران علامت دانشجو و میز آن و کتاب و ماری که نمود پزشکی است و فرشته عدالت که ترازو در دست دارد برای دانشکده حقوق و در باغها علامت درخت و سوله کارخانه با دودکش و تراکتور در کنار زمین‌های کشاورزی

و تصویر تلفن برای نشان دادن شماره تلفن‌های ضروری و گل و بوته تصاویر زیبا برای نشان دادن حرفها و نوشته‌ها و سمبل‌های آن شهر مثل مسجد سپهسالار در تهران و غیره.

برای جلب توجه دانش آموزان در نقشه قاره‌های جهان تصاویر حیوانات را سمبل قرار داده مثلا در نقشه آفریقا یا آمریکا جنوبی، جنگل‌های آمازون و مار و پلنگ و غیره یا در نقشه آسیا دختران ژاپنی در حال نواختن تار و در سایر نقشه‌کشورها مثل پاکستان و افغانستان آثار تاریخی و نمادهای و لباس‌های محلی آنان برای آشنایی با آن کشورها ترسیم کردند.

غلامرضا سحاب